

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	22704 Середня освіта (географія)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	341
Повна назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Ідентифікаційний код ЗВО	02125266
ПІБ керівника ЗВО	Цепенда Ігор Євгенович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	https://pnu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/341>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	22704
Назва ОП	Середня освіта (географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Повна загальна середня освіта, ОКР «молодший спеціаліст», Молодший бакалавр
Термін навчання на освітній програмі	3 р. 10 міс.
Форми здобуття освіти на ОП	заочна, очна денна
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра географії та природознавства
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	<i>Кафедра політології; кафедра української мови; кафедра іноземних мов; кафедра філософії, соціології та релігієзнавства; кафедра математики та інформатики і методики навчання; агрохімії і ґрунтознавства; кафедра історії України; кафедра безпеки життєдіяльності; кафедра хімії середовища та хімічної освіти; кафедра матеріалознавства і новітніх технологій;</i>
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	76008 м. Івано-Франківськ, вул. Галицька 201Д
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>вчитель географії та біології</i>

Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	70143
ПІБ гаранта ОП	Гілецький Йосип Романович
Посада гаранта ОП	Доцент
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	yosyp.hiletskyi@pnu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(096)-607-17-16
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями) вперше передбачила постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Тому саме у 2016 році кафедра географії та природознавства розробила перший варіант освітньої програми за спеціальністю «Середня освіта (географія)». Вона була розглянута на кафедрі географії та природознавства і затверджена рішенням Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 7 від 30.08.2016 р.) та ведена в дію наказом 190/06-05-С від 31.08.2016 р.

До складу проектних груп та груп забезпечення, які відповідальні за підготовку здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014.07 Середня освіта (географія) у галузі 01 Освіта ввійшли: Гілецький Йосип Романович (доцент кафедри географії та природознавства, кандидат педагогічних наук); Гуцуляк Василь Миколайович (професор кафедри географії та природознавства, доктор географічних наук); Закутинська Ірина Іванівна (доцент кафедри географії та природознавства, кандидат географічних наук). Під час впровадження ОП в освітній процес виникла необхідність її коригування з метою підвищення ефективності навчального процесу, зокрема було змінено склад проектної групи і групи забезпечення.

ОП враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює: термін підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні, форми організації та технології навчання, систему контролю та оцінювання, складові професійної компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, перелік та логічна послідовність обов'язкових та вибіркових компонент освітньої програми, механізм внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та працевлаштування чи продовження освіти випускника за даною спеціальністю.

Структурний підрозділ, що забезпечує реалізацію ОП «Середня освіта (географія)» – кафедра географії та природознавства факультету природничих наук та інші кафедри університету. Заняття за розкладом проводяться з використанням аудиторного фонду факультету та університету в цілому.

Фахівців у галузі географічної освіти кафедра готує понад 15 років у рамках спеціальностей «Педагогіка і методика середньої освіти. Географія», «Географія», «Науки про Землю» і «Середня освіта (географія)». Тривалий час наш університет забезпечував цими фахівцями Івано-Франківську, Закарпатську та частково Тернопільську області, де не було подібних спеціальностей. Викладачі кафедри проводять заняття на курсах підвищення кваліфікації учителів географії, організовують шкільні олімпіади, обласні й районні турніри МАН, конкурси, розробляють та видають посібники, атласи, дидактичні матеріали з географії для вчителів, школярів і студентів. Багато випускників кафедри наразі працюють у закладах середньої освіти міста, області та за її межами.

Основою ОП є підготовка висококваліфікованих кадрів, які б мали глибокі знання для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасної географічної науки, педагогіки й методики вищої та середньої освіти. Дисципліни та модулі, включені в програму, орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувачів освіти.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року та набір на ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	З	ОД	З
1 курс	2019 - 2020	15	9	6	0	0
2 курс	2018 - 2019	8	7	1	0	0
3 курс	2017 - 2018	24	16	8	0	0

4 курс	2016 - 2017	32	14	18	0	0
--------	-------------	----	----	----	---	---

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	<i>програми відсутні</i>
перший (бакалаврський) рівень	<p> 9153 польська мова та література 9217 Музичне мистецтво 9977 образотворче мистецтво 10671 англійська мова і література 10673 Основи здоров'я, валеологія 11080 історія 11563 географія 11666 Математика 12375 Українська мова і література 13536 німецька мова і література 13953 фізична культура 17050 біологія 17226 інформатика 22639 середня освіта (фізика) 22640 середня освіта (українська мова і література) 22641 середня освіта (польська мова та література) 22642 середня освіта (фізична культура) 22643 середня освіта (основи здоров'я, валеологія) 22649 середня освіта (музичне мистецтво) 22650 середня освіта (образотворче мистецтво) 22703 Середня освіта (біологія) 22704 Середня освіта (географія) 22705 середня освіта (хімія) 23330 середня освіта (математика) 23331 середня освіта (інформатика) 23512 середня освіта (біологія та здоров'я людини) 23523 середня освіта (англійська мова і література) 23524 середня освіта (німецька мова і література) 24147 Середня освіта (історія) 31765 середня освіта (Математика, Інформатика) 36240 середня освіта (англійська мова і література) 36241 середня освіта (німецька мова і література) 36242 середня освіта (польська мова та література) 39873 середня освіта (інформатика, англійська мова) 39889 середня освіта (фізика та математика) 40097 середня освіта (англійська мова і література) 40098 середня освіта (німецька мова і література) 40099 середня освіта (польська мова та література) 22620 середня освіта (історія) 16121 фізична культура 22622 середня освіта (українська мова і література) 13913 Українська мова і література 14662 образотворче мистецтво 16012 історія 22621 середня освіта (образотворче мистецтво) 22623 середня освіта (фізична культура) </p>
другий (магістерський) рівень	<p> 11340 польська мова та література 11403 українська мова і література 11475 фізика 11668 фізична культура 12241 географія 12507 історія 16606 математика 16999 інформатика 17000 біологія 22527 Середня освіта (географія) 22536 середня освіта (інформатика) 22538 Середня освіта (фізична культура) 22539 Середня освіта (історія) 22540 середня освіта (математика) 22541 Середня освіта (біологія) 22542 Середня освіта (фізика) 22543 середня освіта (польська мова та література) 22544 середня освіта (українська мова і література) 23516 середня освіта (біологія та здоров'я людини) </p>

	26284 середня освіта (музичне мистецтво) 26285 середня освіта (образотворче мистецтво) 27694 середня освіта (природничі науки)
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	36738 середня освіта (українська мова і література)

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	103221	32209
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	103221	32209
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	MD5- хеш файла
Освітня програма	<i>ОП_СОГ_2016.pdf</i>	P8CbJu/+XUAQwzmerlcPzQBAuZ+5z6+Jbxitd/eDLWA=
Освітня програма	<i>ОП_СОГ_2019.pdf</i>	c2dRLoRaZ9cpy3DuZci5maGbAdN7g9qd3440IkIrMQM=
Навчальний план за ОП	<i>НП_СОГ_2016.pdf</i>	zFGHzVXZt/INhvIXQ1pjsqR/nN+a1HQ+X5Mcc6dDnfY=
Навчальний план за ОП	<i>НП_СОГ_2019.pdf</i>	SbWjTA7N2hREcsosULsjzwir85q3NxxYf6O8qSgvByM=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>рецензії_СОГ.pdf</i>	Y9Bmvak9eps5qrbWh9CX66a7n/UhA8VbVuVXt2hyK58=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Зміст підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 «Освіта» спеціальності 014 «Середня освіта (географія)» (з 2017 року галузь знань 01 «Освіта /Педагогіка») відповідає державним вимогам, потребам ринку праці та розвитку здобувачів освіти як особистості, так як підготовка здійснюється згідно затверджені освітньої програми, яка ґрунтується на гуманістичних засадах сучасності.

Метою ОП є підготовка висококваліфікованих кадрів здатних до самостійної науково-педагогічної діяльності у навчально-виховних закладах різного рівня акредитації, в тому числі в МАН, проблемних гуртках, з особливо обдарованими учнями в сфері географічної освіти. В процесі побудови ОП в основу покладено всебічний розвиток здобувачів освіти.

Особливістю ОП є залучення провідних професорів в галузі педагогіки та методики викладання географії (з суміжних кафедр університету: професор Кіндратюк Б.Д. з кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика), а також фахівців-практиків освітнього процесу в середніх закладах освіти, які мають особистий успішний освітянський досвід роботи (старший викладач Лотоцька М.П., яка за досягнення в педагогічній діяльності (25 років педагогічного стажу) отримала звання «вчитель-методист»). Запроваджений в практику освітньої діяльності курс,

розроблений доц. Гілецьким Й.Р. «Географічні задачі та методика їх розв'язування», який забезпечує підготовку майбутніх вчителів до виховання учасників учнівських олімпіад.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі підготовки бакалавра ОП «Середня освіта (географія)» відповідають Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2025 рр., яка затверджена Вченою радою університету (протокол № 6 від 26.06.2019 р. <https://pnu.edu.ua/стратегія-розвитку-університету/>).

Зокрема, вони проявляються у реалізації місії університету: освіта – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців у галузі географії; наука – формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; регіон – спрямування освітнього та наукового потенціалу випускників на розвиток і зміцнення регіону (дослідження є частиною НДТ кафедри географії та природознавства «Географія Карпатського регіону: особливості природи, політичної географії, соціально-економічного розвитку та раціонального природокористування» (№ державної реєстрації 0116U003309). ОП реалізовується участю студентів у наукових конференціях, конкурсах, громадських заходах, гуртках (Положення про науковий гурток, проблемну групу https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/2264_200127182602_001.pdf), у ході виробничої практики (Положення про практику <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf>) та участю викладачів кафедри в освітніх заходах (олімпіади школярів, турніри, конкурси «Вчитель року», МАН).

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Вплив здобувачів на якість ОП проводиться за рахунок діяльності студентського самоврядування та під час аудиторних занять шляхом надання пропозицій щодо вдосконалення ОП викладачам та Вченій раді факультету природничих наук. Студентський сенат (<https://fnp.pnu.edu.ua/студентський-сенат/>) і профком студентів (<https://fnp.pnu.edu.ua/студентський-сенат-2/>) у своїй діяльності долучаються до обговорення та виявлення своїх побажань щодо якості ОП, розуміння майбутніх компетентностей. Підтвердженням цьому є реальна праця здобувачів вищої освіти в закладах освіти, позитивні відгуки стейкхолдерів.

- роботодавці

Випускники є ресурсом для роботодавців, що працюють у сфері освіти і задовольняють їх вимоги. Підтвердженням є довгострокові угоди з навчальними установами міста та області, в рамках яких проходить підвищення кваліфікації, стажування, угоди про проходження виробничих практик, спільні проведення турнірів та олімпіад з географії, участь в конференціях, семінарах з актуальних проблем науки і практики тощо. Зовнішні стейкхолдери залучаються до обговорення як ОП в цілому, так і до наповненості освітніх компонентів (протокол засідання кафедри від 21.06.2019 р. №10) Кафедра веде постійний діалог з роботодавцями та місцевою владою щодо врахування сучасних тенденцій розвитку галузі, інноваційних підходів в організації навчально-виховного процесу (відгуки директорів шкіл представлені).

- академічна спільнота

На засіданнях кафедри регулярно обговорюються побажання зацікавлених осіб до вдосконалення програм курсів. Представники академічної спільноти також висловлюють свої побажання при розгляді ОП на науково-методичній та Вченій радах факультету природничих наук (виступ проф. Волощука М.Д. на засіданні Вченої ради факультету 25 червня 2019 р.).

- інші стейкхолдери

На засіданнях кафедри регулярно обговорюються побажання зацікавлених осіб до вдосконалення програм курсів. Представники академічної спільноти також висловлюють свої побажання при розгляді ОП на науково-методичній та Вченій радах факультету природничих наук.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

При формулюванні ОП враховано тенденції розвитку освіти, що відображені у Концепції НУШ, Національній доктрині розвитку освіти України, Концепції розвитку педагогічної освіти тощо, думки роботодавців та академічної спільноти. Програмні результати орієнтовані на знання передових концепцій, методик науково-дослідної та професійної діяльності. Колектив кафедри географії та природознавства постійно співпрацює з Івано-Франківським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти та керівниками навчальних закладів міста, досліджуючи ринок праці з даної

спеціальності та проводячи спільно різноманітні наукові заходи.

Тенденції розвитку спеціальності презентуються на міжнародних конференціях, викладачі періодично приймають участь в міжнародних спеціалізованих конференціях (наприклад, VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa Geografii Historycznej Lodz 14-15 listopada 2019; The conference – with international participation “ATMOSPHERE and HYDROSPHERE”, Vatra Dornei, October 04-07. 2018). Проводяться зустрічі з роботодавцями та випускниками кафедри з питань визначення пріоритетів підготовки кадрів. Сучасний ринок праці (заслухано на засіданні кафедри 24.12.2019 р., протокол №5) потребує фахівця не тільки з професійними (спеціальними) компетентностями, але й з соціальними навичками, здатного до саморозвитку, самовдосконалення і самоосвіти впродовж життя, до командної роботи у моно- та мультидисциплінарних групах, проектної діяльності, який діє свідомо і соціально відповідально, володіє іноземною мовою на відповідному рівні.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» є єдиним закладом вищої освіти в межах Івано-Франківської області, який здійснює професійну підготовку фахівців за даною ОП. Випускники кафедри здійснюють надання освітніх послуг також на території сусідніх Закарпатської, Тернопільської, Львівської та інших областей. Отримані результати навчання також впроваджуються випускниками в процесі роботи у закладах Головного управління Держгеокадастру в Івано-Франківській області, національних природних парках, сільських радах тощо. Галузевий контекст реалізується при вивченні педагогічно-методичних основ та прикладних аспектів таких курсів, як «Методика викладання географії», «Сучасні освітні технології», «Основи організації наукових досліджень в географії», «Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти», «Літня педагогічна практика» та «Виробнича цільова педагогічна практика в школі». Регіональний контекст є обов'язковим елементом програмних результатів навчання таких дисциплін, як «Фізична географія України», «Соціально-економічна географія України», «Фізична географія Українських Карпат», «Сталий розвиток регіону». Тематика практичних завдань і курсових робіт здебільшого пов'язані з Українськими Карпатами, Передкарпаттям, Івано-Франківською областю, обласним центром.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час роботи над ОП був здійснений глибокий аналіз існуючих ОП зі спеціальності 014.07 Середня освіта (географія), розміщених на офіційних сайтах університетів України, зокрема: Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Львівського національного університету ім. І. Франка, Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди, аналогічних іноземних програм: Поморської академії (м. Слупськ, Республіка Польща), з якою кафедра тісно співпрацює в рамках двосторонньої угоди про академічний обмін студентів. Так, з ОП інших університетів Європи запозичені підходи до впровадження поліфункціональних, міждисциплінарних, багатокомпонентних компетентностей. Кращі практики, зокрема до психолого-педагогічної складової з урахуванням методики викладання географії, включено в структуру ОП.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Відповідність вимог Національної рамки кваліфікацій для першого (бакалаврського) рівня програмним результатам навчання (ПРН) визначених ОП «Середня освіта (Географія)»:

Знання: Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень (ПРН 1, 3, 6). Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності (ПРН 2, 13).

Уміння: розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів (ПРН 4, 5, 7, 10, 12, 15, 17).

Комунікація: донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності (ПРН 11, 16).

Автономність і відповідальність: управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах (ПРН 8, 9, 14, 18).

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

240

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

0

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

81

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

ОП ґрунтується на загальновідомих наукових результатах із врахуванням сучасної структури та змісту освіти та географії, орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра: географа, фахівця з географії, вчителя географії. Виконання програми дозволяє студентові сформувати професійні компетентності у науково-дослідній роботі, управлінні освітнім процесом; опанувати методологію і основні принципи організації наукових досліджень; здобути уміння і навички у галузях роботи з науково-технічною інформацією, планування географічної освіти. Тобто, реалізовується міждисциплінарна підготовка фахівців з географії. Зміст ОП має чітку структуру, час відведений для вивчення дисциплін розподіляється раціонально за семестрами та роками навчання. Освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему і належать до таких основних змістовних блоків як цикл загальної підготовки і цикл професійної підготовки. Взаємопов'язаність освітніх компонентів проявляється в тому, що вони підпорядковані логічній послідовності навчання і викладання. Також дисципліни, які входять до I циклу підготовки формують теоретико-методологічне підґрунтя для вивчення дисциплін II циклу підготовки. Блок компонентів II циклу складається із дисциплін, що формують систему ключових та предметних компетентностей з методики викладання географії теоретичного та практичного рівнів. Система усіх освітніх компонентів дозволяє досягти програмних цілей та результатів навчання бакалаврів ОП «Середня освіта (географія)».

Професорсько-викладацький склад кафедри географії та природознавства використовує різноманітні методи, методики та технології, якими в результаті повинен оволодіти студент у процесі навчання. У робочих програмах усіх дисциплін ОП, окреслено мета кожної дисципліни і що здобувачі вищої освіти повинні знати та вміти в результаті прослуховування курсу, з цього ще раз підтверджується відповідність освітніх компонентів ОП об'єкту, теоретичному змісту предметної області, методам, методикам та технології.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

ОП в циклі дисциплін вільного вибору студента, дає можливість здобувачам вищої освіти вибрати власну освітню траєкторію.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з його організації, (пункт 10), студенти університету в межах установленого загального терміну навчання мають можливість здійснити вільний вибір навчальних дисциплін. (<https://kgip.pnu.edu.ua/вибіркові-дисципліни/>).

Університетом з 01.09 запроваджено індивідуальний навчальний план, в якому відображена можливість обрання індивідуальної освітньої траєкторії через академічну мобільність (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>

), можливість Perezarakhuvannya rezultativ navchannya v inshykh ZVO (положення), можливість Perezarakhuvannya rezultativ navchannya zdobutych u neformalnyi osviti (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka».pdf>)

При цьому студент отримує постійну педагогічну підтримку і контроль викладача, у процесі якого відбувається його творча самореалізація, проявляються його особистісні якості.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається і через погодження баз виробничої практики (здобувач обирає базу практики із запропонованого переліку або пропонує свою).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Відповідно до Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін (затверджено Вченою радою університету, протокол №6 від 29 червня 2016 р.) студенти мають право на вільний вибір навчальних дисциплін блоку «Дисципліни вільного вибору студента».

Своє право на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачі вищої освіти здійснюють шляхом: вибору з варіативної складової навчального плану ОП, на якій здобувач навчається: вибір спеціалізованого (профільованого) блоку дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача вищої освіти в межах ОП, спрямований на поліпшення здатності здобувача до працевлаштування за обраним фахом; одночасний вибір вказаної кількості навчальних дисциплін із пакету, який включає переважно фахові дисципліни, дозволяє досягнути поглибленого рівня знань і вмінь в окремих розділах майбутнього фаху.

На першому етапі студенти ознайомлюються з переліком дисциплін термінами та особливостями захисту та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору, а також із особливостями присвоєння професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій буде навчатися чи навчається студент. На другому етапі студенти ознайомлюються із переліком дисциплін блоків вибору, які пропонуються та пишуть заяви про вибір певної дисципліни. На наступному етапі кафедри опрацьовують заяви студентів та попередньо формують групи. Студентам, вибір яких не може бути задоволений з відповідних причин, вказаних у п.2.4 цього Положення, протягом 5-ти днів повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Далі проводиться повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін, остаточно опрацьовуються заяви студентів кафедрами, приймаються рішення про формування груп, перевірка контингенту. Сформовані списки груп подаються на затвердження декану Факультету (1-й тиждень вересня).

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Метою практичної підготовки є закріплення професійних знань, умінь і навичок, що були набуті студентами під час навчання, їх поглиблення (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/08/Polozhennia-pro-praktyku.pdf>).

Практична підготовка здобувачів ВО включає педагогічну практику. Конкретний час проведення практики визначається наказом Університету. Зміст і технологія проходження практики визначається програмою практики, яка розроблена кафедрою географії та природознавства. Програма визначає види і форми перевірки рівня сформованості необхідних умінь та навичок, вимоги до звіту студента про виконання програми практики.

Метою педагогічної практики є підготовка студентів до виконання функцій вчителя географії, біології та класного керівника. Педагогічні практики, що відбуваються в установах освіти згідно угод про практику (<https://vvnp.pnu.edu.ua/угоди-про-співпрацю/>) передбачають: оволодіння системою професійних умінь у процесі проведення навчальної, виховної та дослідницької діяльності; вміння застосовувати теоретичні знання з фундаментальних дисциплін і методики навчання у практичній педагогічній діяльності; виховання у студентів потреби самовдосконалення, розширення своєї професійної компетенції; розвиток творчої ініціативи; реалізація особистісного творчого потенціалу. Коректування змісту практичної підготовки, цілей і завдань здійснюється на основі звітів студентів про проходження практики, в яких відображаються відповідні конкретні побажання і рекомендації роботодавців.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Освітня програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати складні проблемні ситуації. ОП передбачає розвиток комунікативних здібностей, навичок міжособистісного спілкування, вміння сформулювати свої потреби і очікування та вміння вислухати співбесідника, а часом взяти на себе лідерські функції та запропонувати компроміс. Студент повинен вміти чітко висловлювати свою думку, аналізувати інформацію, доступно пояснити матеріал у зрозумілій професійній манері, під час публічних захистів курсових, практик. На практичних заняттях («Психологія», «Методика викладання географії», «Сучасні освітні технології») студенти вчаться працювати в команді, адаптуватися до різних ситуацій, проявляти креативність. Під час виробничих практик здобувачі вищої освіти мають змогу побувати в ролі вчителя, класного керівника, педагога-організатора.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відповідає визначеним в освітній програмі таким компетентностям як: здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури, норм суспільної, вміти актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з учнями, батьками, колегами.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійного стандарту вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта (Географія)» для першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти немає. Для визначення компетентностей/результатів навчання, що визначають присвоєну після завершення навчання на ОП професійну кваліфікацію використано: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту»; Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту»; Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЕКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Ступінь бакалавра здобувається за освітньо-професійною програмою, обсяг якої становить 240 кредитів ЕКТС, по 30 кредитів ЕКТС на семестр, включаючи самостійну роботу (від 1/3 до 2/3 загальної кількості годин дисципліни). Авдиторні заняття (лекції, практичні та лабораторні) проводяться згідно електронного розкладу і складають у першому семестрі 17 тижневих годин, у другому – 18 тижневих годин, вони можуть включати навчальну або виробничу практику. Самостійна робота реалізується в позаавдиторний час, не фіксується розкладом, але відбувається під контролем викладача. Контроль за самостійною роботою передбачено графіком навчального процесу (Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів з урахуванням обліку самостійної роботи студентів).

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

В Університеті діє Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене вченою радою 05.11.2019 року протокол № 9 та введене в дію наказом ректора №766 від 15.11.2019 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Положення-дуальна-освіта.pdf>.

ОП не передбачає дуальної форми освіти. У подальшому можливе впровадження відповідно до Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене вченою радою 05.11.2019 року протокол № 9 та введене в дію наказом ректора №766 від 15.11.2019 р.)

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://admission.pnu.edu.ua/університету-2020-року/>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Для вступу до вищого навчального закладу на навчання за першим (бакалаврським) рівнем освіти абітурієнт має подати до закладу вищої освіти сертифікати ЗНО з трьох конкурсних предметів. Конкурсні предмети, з яких вступник має надати сертифікати ЗНО, визначені умовами прийому, які знаходяться за посиланням <https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/12/Додаток-4-до-ПП-20201227.pdf>.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання студентів, отриманих в інших ЗВО, регулюється Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka».pdf>), які на момент переведення не вивчалися, студентом повністю, (загальний обсяг годин менший 70% обсягу дисциплін, передбачених навчальним планом Університету), становлять академічну різницю.

Питання визнання результатів навчання студента, отриманих під час академічної мобільності, регулюється «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>). ЗВО визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання

учасників освітнього процесу у ЗВО-партнерів. Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва із ЗВО-партнерами здійснюється з використанням європейської системи ЄКТС або системи оцінювання, прийнятої в Україні ЗВО-партнерами.

Перезарахування дисциплін здійснюється за результатами навчання та інформацією про систему оцінювання, завіреного в установленому порядку у закладі-партнері.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

У межах даної ОП досвіду застосування вказаних правил не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюються відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене вченою радою введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019).

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

У межах даної ОП досвіду застосування вказаних правил не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Проведення лекцій і семінарських занять передбачає окрім передачі інформації формування викладачами проблемних запитань, що стимулюють студентів до дискусії і самостійного пошуку способів розв'язання актуальних проблем. На практичних заняттях окреслюються пізнавальні і практичні завдання для індивідуальної і колективної роботи, організовується проведення студентами досліджень та презентація їх результатів, використання тренінгових вправ. Консультації викладачів сприяють кращому опануванню студентами складних для розуміння тем.

Контрольні заходи включають поточний контроль рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Виробничі практики у школах забезпечують зв'язок із стейкхолдерами. У процесі викладання використовуються методи: пояснювально-ілюстративний, проблемного засвоєння матеріалу, частково пошуковий, дослідницький. Застосовуються пасивні (пояснювально-ілюстративні) та активні (проблемні, інтерактивні, проектні, дослідницькі, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, контекстного навчання, технологія співпраці) технології навчання, що формують здатність здійснювати пошук, аналізувати різні джерела знань, брати участь у фахових дискусіях, розробляти просвітницькі матеріали, здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Реалізується стратегія активізації участі студентів у процесі навчання, збільшення їх спроможності впливати на процес отримання знань, компетенцій та навичок їх практичного застосування. Заохочуються наукові диспути на аудиторних заняттях, під час захисту практичних, індивідуальних і групових робіт, участі у студентських наукових конференціях.

Розроблено положення щодо сприяння індивідуальним освітнім траєкторіям студентів. Вони реалізуються шляхом вільного вибору студентами навчальних дисциплін, тем курсових (<https://kgip.pnu.edu.ua/2019-2020-n-p/>), наукових керівників, баз практик із широкого переліку, що затверджений кафедрою.

У позааудиторний час за спеціальним графіком, викладачі проводять індивідуальні консультації для студентів з приводу виконання ними завдань для самостійної роботи, написання наукових робіт та проведення досліджень, працюють зі студентами, які навчаються за індивідуальним навчальним планом.

Викладачі виявляють повагу до індивідуальних особливостей студентів, заохочують до виявів самостійності, креативності, розвитку здібностей. Студенти залучені до внутрішньої оцінки якості ОП через опитування, обговорення результатів проходження практик, виконання індивідуальних завдань тощо.

В університеті проводяться методичні семінари по запровадженню студентоцентрованого підходу в

навчальний процес. Ефективність застосовуваних методів навчання регулярно обговорюється на науково-методичних семінарах, обговореннях відкритих занять викладачів, засіданнях кафедри.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Академічна свобода підтверджується в університеті, разом з іншим, наказами «Про введення в дію “Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника” права на вільний вибір навчальних дисциплін” (24.06.2016, № 271)» та «Порядок вивчення вибіркових дисциплін (31.03.2015, № 190)». Оскільки академічна свобода викладацького складу реалізується у трьох площинах: навчальній, методичній та науковій, відповідно, – вона означає можливість вільно обирати зміст, форми і методи своєї навчальної, методичної та наукової діяльності.

Залежно від предмету, мети, цілей, які викладач ставить перед собою, визначається формат контролю (поточний, підсумковий тощо), що подається у силабусах. Встановлюється участь студентів у науковій роботі (гуртки, підготовка магістерських досліджень, участь у науково-практичних студентських конференціях).

Студенти самостійно можуть вибирати форми і методи дослідницької роботи, у якій беруть участь. Академічна свобода дозволяє студентам робити вибір у групі вибіркових дисциплін та викладачів (<https://kgip.pnu.edu.ua/вибіркові-дисципліни/>), які ведуть певні дисципліни, а також проблемних груп, які можуть їх цікавити як у навчальній, так і у науковій роботі. Методи і форми викладання сприяють свободі думки і висловлювання, прагненню до досягнення істини відповідно до конституційних прав і свобод громадянина.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

На першому занятті з кожної дисципліни студенти отримують інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного освітнього компоненту, що дозволяє планувати їх індивідуальну участь у навчальному процесі згідно з обраним результативним рівнем. Студенти мають вільний доступ до силабусів, які розміщені у вільному доступі на сайті кафедри географії та природознавства. (<https://kgip.pnu.edu.ua/основні-дисципліни-3/>) Така форма інформування є оптимальною для сучасного суспільства. Крім цього, для надання необхідної інформації про ОП, використовуються можливості дистанційної платформи навчання (навчальні матеріали, тести, чатова комунікація). Сильними сторонами такої форми інформування студентів з використанням нових інформаційних технологій є те, що здобувачі вищої освіти мають постійний і необмежений доступ до методичного забезпечення навчальної дисципліни, можливість спілкуватися із викладачем у чаті, створювати колективний продукт, використовувати навчальні матеріали, виконувати тести тощо. Для зручності студентів і викладачів створений електронний розклад, який доступний в будь-який час за посиланням: <http://asu.pnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

У рамках ОП реалізуються такі форми включення дослідницького компоненту в освітній процес: науково-дослідницька практика студентів, написання курсових робіт, написання наукових статей студентами під керівництвом викладачів, обговорення результатів наукових досліджень студентів і викладачів кафедри під час лекційних та семінарських занять, наукових конференцій, науково-практичних семінарів, участь у студентських проблемних групах та тренінгах. Під час навчального процесу використовуються методи дослідницького навчання та їх захисту. Студентам пропонуються індивідуальні завдання, виконання яких вимагають використання дослідницького методу. Відбуваються тематичні наукові екскурсії в Українських Карпатах, що сприяють кращому оволодінню методикою польових досліджень і дозволяють в межах природних ландшафтів здійснювати ознайомлення з нагальними проблемами їх господарського освоєння та охорони природи. При формуванні тематики курсових робіт, враховується комплексна проблематика наукових досліджень кафедри географії та природознавства. (<https://kgip.pnu.edu.ua/2019-2020-n-p/>) Студенти долучаються до участі у наукових конференціях з можливістю публікації в студентських та інших наукових виданнях. Результати наукових та педагогічних досліджень викладачів використовуються студентами у підготовці до практичних та лабораторних занять. Упродовж восьми семестрів проводиться індивідуальна науково-дослідна робота студентів з метою отримання практичних навиків та вмінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробки презентаційного матеріалу, обробки експериментальних даних тощо. Професорсько-викладацький колектив кафедри проводить активну роботу із залучення студентів до науково-дослідницької діяльності. Студенти беруть участь у діяльності студентських проблемних груп: «Дослідники Карпат», «Історико-архітектурна спадщина Прикарпаття», «Урбаністичні студії», «Україна і світ».

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Відбувається систематичне оновлення змісту навчання. Критерії, за якими відбувається перегляд робочих програм навчальних дисциплін, формуються у результаті співпраці та зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками вузу та роботодавцями, тренерами, іншими фахівцями.

Оновлення відбувається на основі вивчення сучасних наукових досягнень, а також внаслідок змін на політичній карті світу, нових тенденцій на світовому ринку нових товарів і послуг (Політична географія – доц. Сливка Р.Р., Географія світового господарства – Червінський А.І., Географія населення – Белова Н.В.). Викладачі кафедри проходять науково-педагогічні стажування в Україні і закордоном. Знання та вміння, здобуті внаслідок підвищення кваліфікації викладачів, упроваджуються в практику навчальної діяльності.

Викладачі кафедри проходять науково-педагогічні стажування в Україні і закордоном, сертифікати стажування розміщені на сторінках викладачів, на які можна перейти за посиланням <https://kgip.pnu.edu.ua/про-кафедру/викладацький-склад/>.

Знання та вміння, здобуті внаслідок підвищення кваліфікації, впроваджуються в навчальній діяльності. Викладачі приймають участь в наукових симпозиумах, конференціях, семінарах, тренінгах та інших формах формальної і неформальної освіти, опрацьовують фахову літературу, ознайомлюються з результатами найновіших наукових досліджень, проводять наукові дослідження, результатом чого стає моніторинг змісту силабусів навчальних дисциплін та їх вдосконалення. Участь викладачів у роботі спеціалізованих рад із присудження наукових ступенів

(<http://specrada.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04>), підкомісії сектору вищої освіти науково-методичної ради МОН (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-personalnij-sklad-naukovo-metodichnih-komisij-pidkomisij-sektoru-vishoyi-osviti-naukovo-metodichnoyi-radi-mon>) дозволяє ретранслювати передовий науковий досвід у навчальний процес.

Оновлення освітнього контенту відбувається періодично, ніяких перешкод в університеті при цьому не виникає. Наприкінці кожного навчального семестру на засіданні кафедри обговорюється виконання науково-педагогічними працівниками навчального навантаження з окремих дисциплін та зміни до освітніх компонентів, які є необхідними для удосконалення якості підготовки майбутніх фахівців. Оновлення освітніх компонентів готується викладачем і затверджується щорічно на першому засіданні кафедри. Наприклад, зміст дисциплін «Сучасні освітні технології» та «Основи організації наукових досліджень в географії» оновлюється відповідно до сучасних досягнень та розробок інноваційних методик досліджень. Для оновлення кількісних показників дисциплін географічного циклу існує можливість вільного доступу викладачів і студентів до численних інформаційних баз даних. Доступ до яких полегшено завдяки безперешкодному функціонуванню мережі WI-FI в межах навчальних приміщень.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Міжнародний обмін студентами та викладачами у поєднанні із навчальним процесом стимулюється університетом, який забезпечує вільний і рівний доступ учасників освітнього процесу до інформації (сайт міжнародного відділу університету: <https://ic.pnu.edu.ua/>) про наявні програми академічної мобільності та критерії відбору, а також надає учасникам освітнього процесу консультативні послуги під час оформлення документів для участі у цих програмах (<https://kgip.pnu.edu.ua/студенту/міжнародна-мобільність/>).

Кафедра реалізує домовленість про взаємну допомогу в процесі навчання студентів між Поморською Академією (м. Слупськ, Польща) і ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». У рамках домовленості відбувається семестровий обмін студентами. Здобувачі вищої освіти мають можливість брати участь в міжнародній програмі мобільності студентів Еразмус+ KA1. Науково-педагогічні працівники, які брали участь у міжнародних проектах (<https://kgip.pnu.edu.ua/події/316-2/>) та зарубіжних стажуваннях, тренінгах і конференціях (<https://kgip.pnu.edu.ua/2019/11/20/викладачі-кафедри-географії-та-приро/>) (Я. Атаманюк, А.Червінський, Р. Сливка, І. Закутинська, Н. Белова, Н. Фоменко, Й.Гілецький) здобули компетентності запроваджують у практику педагогічної та наукової діяльності. Здобувачі освіти та НПП мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних (HighWire Press, Scierceresearch, Scholar.google та ін.), що здійснюється через сайт наукової бібліотеки університету <http://lib.pnu.edu.ua/electronic.php>

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

У межах навчальної дисципліни викладач визначає форми проведення контрольних заходів у залежності від характеру та особливості курсу. Так, з дисциплін, що містять практичні заняття, важливо з'ясувати рівень засвоєння студентами відповідного теоретичного матеріалу та здатність використовувати його для виконання практичних робіт. Тому контрольні заходи можуть проводитися як в письмовому, так і в усному вигляді.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-

педагогічними працівниками для корегування методів із засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Ще однією формою контролю є самоконтроль, який здійснюється шляхом самостійної перевірки студентом результатів навчання за наведеним переліком контрольних запитань і завдань або тестів. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, який допомагає закріпити на практиці теоретичні знання та перевірити самостійну роботу над окремими темами географічної дисципліни. Особливістю колоквиуму є те, що студенти мають можливість довести свою компетентність у сформульованих для обговорення питаннях. Особливою формою контролю знань та навичок здобувачів вищої освіти є групові форми роботи, які використовуються для перевірки умінь студентів працювати колективно. Такі форми контролю мають на меті допомогти студентам спробувати проявити сформовані компетентності в змішаних командах. Це сприяє глибшому розумінню теоретичного матеріалу, закріпленню практичних навички, розвиває самостійність у дослідницькій діяльності. Також є гарним тренінгом, що готує студентів до майбутньої виробничої практики, де вони будуть виконувати функції педагога. Для підсумкової форми контролю використовується комплексна контрольна робота, яка дозволяє перевірити рівень засвоєння знань, умінь та навичок студента. Контрольна робота проводиться в аудиторії на практичному занятті (у вигляді письмової роботи або тестів) або комп'ютерному класі (з використанням ІТ-технологій). Переважна більшість форм контролю пропонується здобувачам освіти враховує їх індивідуальні особливості та будується на різнорівневих видах завдань, у тому числі і самоконтролю.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Для ефективності керування навчальним процесом використовується та проводиться на першому занятті у формі анкетування вхідний контроль.

Поточний контроль проводиться у формі тестів або розгорнутих відповідей. Семестровий підсумковий контроль із певної навчальної дисципліни є обов'язковою формою контролю та проводиться у вигляді семестрового екзамену чи заліку у письмовій, усній, тестовій або змішаній формі (в тому числі із застосування ІТ технологій). Залік виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи. З формами контрольних заходів студенти знайомляться на початку вивчення дисципліни. Однією з підсумкових форм контролю є атестація. (Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти регулюються Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів.

Форм контролю та критерії оцінювання регулюються пунктом 9 «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka».pdf>.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Здобувачів вищої освіти викладач знайомить на перших заняттях з дисципліни (лекційному чи практичному) з тематикою всіх видів занять, в тому числі і контрольних заходів, розподілом часу, відведеного на засвоєння навчальних тем, винесених на самостійне вивчення; повідомляє про орієнтовані терміни, теми та процедуру проведення контрольних заходів, знайомить із узагальненими засобами діагностики, описом критеріїв та процедурою оцінювання такої роботи. Критерії оцінювання вказуються також в силабусах до кожної дисципліни, а в дистанційному навчанні подаються шкали оцінювання при тестовому контролі http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=146&id_cou=2110.

Перед проведенням контрольних заходів викладач нагадує та деталізує критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Після випробування викладач індивідуально роз'яснює студентам допущені помилки та мотивує оцінку. Проведення підсумкових видів контролю, зокрема екзамену, регулюється графіком, який складається деканатом, та затверджується керівником підрозділу. Графік екзаменів фіксується електронним розкладом, який розміщений на сайті університету (<http://asu.pnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>).

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт відсутній.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу. ЗВО регулює процедуру проведення контрольних заходів Положенням про моніторинг якості знань здобувачів вищої освіти від 01.03.2016 р. ([https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-monitorynh-yakosti-rivnia-](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-monitorynh-yakosti-rivnia)

znan-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-02.03.2016-%e2%84%9643-ANP.pdf).

Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%с2%bb.pdf>. Наказ № 70 від 04.02.2019 «Про організацію контролю якості знань студентів, які навчаються за індивідуальним графіком» Наказ № 713 від 24.10 2018 року «Щодо перевірки студентських кваліфікаційних робіт на оцінку рівня унікальності». Наказ № 309 від 29.05.2019 «Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій». Доступність процедури проведення контрольних заходів забезпечується їх моніторингом та висвітленням на сайтах університету, факультету, кафедри.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Викладач-екзаменатор керується вище вказаними документами та дотримується об'єктивності, неупередженості при оцінюванні досягнень і результатів навчання здобувачів освіти при проведенні контрольних заходів. Прозорість навчального процесу, повна інформованість студентів про зміст навчальних планів та програм дисциплін; прозорість критеріїв оцінювання знань є характерними складовими для комплексних систем оцінювання.

В Університеті застосовується шкала оцінювання, яка має велику кількість діапазонів. Суб'єктивізм оцінювання в навчальній діяльності може бути переборений винесенням оцінювання за межі відносин «студент-викладач» шляхом проведення контролю знань студентів у тестовому режимі з використанням ІТ-технологій. Порядок оскарження результатів регулюється п. 6 «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>.

Процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюється такими документами: Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Повторне проходження контрольних заходів, зокрема заліків та екзаменів, допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: талон №2 – студент складає повторно залік чи екзамен викладачу; талон №3 – студент складає залік чи екзамен у присутності комісії, яка створюється керівником навчального структурного підрозділу. Рішення комісії є остаточним. Якщо студент під час складання екзамену при комісії отримав незадовільну оцінку (F від 1 до 25 балів), він відраховується з Університету за академічну неуспішність. При отриманні оцінки FX (26-49) балів студент має право на повторне вивчення дисциплін (не більше двох). Для повторного вивчення студент пише заяву встановленого зразка, на основі якої видається відповідний наказ по Університету.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження результатів проведених контрольних заходів регулюється п. 6 «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Відповідно до цього Положення у разі порушення процедури оцінювання студент може подати особисто вмотивовану заяву в деканат не пізніше наступного дня після оголошення результатів. Причиною апеляції може бути використання для контрольного заходу позапрограмових питань або ж недотримання викладачем вимог щодо оцінювання контрольного заходу. Заява розглядається на засіданні апеляційної комісії, яка призначає повторне складання контрольного заходу у вигляді тесту з використанням ІТ-технологій, відповідно до наказу №329 від 29 травня 2018 р. «Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій». Не оскаржується оцінка за поточний контроль. У разі перескладання оцінка не може бути зменшена. Остаточна оцінка повторному оскарженню не підлягає.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний

університет імені Василя Стефаника” (схвалене вченою радою 25.09.2018 року та введене в дію наказом ректора 27.09.2018 року № 627)

Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене вченою радою 28.11.2016 року протокол №11 та введене в дію наказом ректора №59 від 01.02.2017 року)

Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалений конференцією трудового колективу 29.12.2015 року, зі змінами схваленими вченою радою 29.11.2017 року протокол № 11, зі змінами схваленими конференцією трудового колективу 30.08.2018 протокол № 1)

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження навчального курсу.

Система запобігання та виявлення плагіату поширюється на курсові та кваліфікаційні роботи здобувачів освіти. Формується депозитарій кваліфікаційних робіт та проводиться перевірка на антиплагіат. Університет використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості, рекомендовані МОН України, Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl/>). Використання вказаних систем відбувається відповідно до укладених угод з фірмами, які мають право надавати послуги користування цими системами.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Академічна доброчесність повинна стати особистісною мотивацією, переконанням для здобувачів вищої освіти. Серед здобувачів вищої освіти ОП ЗВО популяризує академічну доброчесність через академнаставників груп, керівників кваліфікаційних робіт, викладачів, які забезпечують викладання навчальних дисциплін.

Попередження плагіату в академічному середовищі Університету здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів; в організації бібліотекою та навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи заходів з популяризації основ інформаційної культури; у формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання; розповсюдженні методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела; ознайомленні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців із відповідними документами через офіційний веб-сайт Університету <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/> : Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Для розгляду випадків порушення академічної доброчесності в Університеті створена Комісія з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотриманням членами університетської громади норм та принципів Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Робота комісії регламентується «Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Комісія розглядає заяви (крім анонімних або безпідставних скарг про поведінку членів університетської громади) та надає консультації студентам і працівникам, які мають сумніви або непевність щодо того, чи їх дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Серед студентів ОП Середня освіта (географія) таких прецедентів не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Для залучення кращих викладачів з високим рівнем професіоналізму та для успішної реалізації освітньої програми існує прозора процедура конкурсного добору. Основою конкурсу є Положення про

порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 01.01.2019 р.) та Наказ ректора (від 28.12.2018 р) «Про введення в дію Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників». При процедурі конкурсного добору до уваги беруться академічна та професійна кваліфікації кандидатів на посаду. Особливу увагу відводиться стажуванню та підвищенню кваліфікації у закладах, що відповідають профілю ОП. Щодо академічної кваліфікації, то обов'язковими є наявність освіти за профілем кафедри, публікацій у відповідній галузі, а саме монографій, підручників, навчальних посібників, а також статей і тез доповідей на конференціях. Кандидат на заміщення вакантної посади зобов'язаний провести відкрите заняття (лекційне або практичне), яке обговорюється на засіданні кафедри в результаті чого надаються необхідні рекомендації. В університеті здійснюється опитування студентів щодо ефективності роботи науково-педагогічного працівника з точки зору навчального процесу «Викладач очима студентів» <https://cee.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>. При конкурсному доборі викладачів враховують їх рейтинг та оцінку студентами.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

До організації та реалізації освітнього процесу на ОП Середня освіта (географія) спеціальність 014.07 Середня освіта (географія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти залучені роботодавці міста, області та України. Укладено угоди на проведення практики з низкою підприємств та організацій (<https://vvnp.pnu.edu.ua/>):

- Угода про співпрацю з Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА (№83с/16 від 21 грудня 2016р);

- Договір про спільну науково-педагогічну діяльність з ДП УДЦ Молода гвардія (№11-ПД від 01 вересня 2015р);

<https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/Договір-про-спільну-науково-педагогічну-діяльність-з-ДП-УДЦ-Молода-гвардія.pdf>

- Угода про співпрацю з Департаментом освіти та науки Івано-Франківської міської ради (№4с/17 від 20 лютого 2017р.); <https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/Угода-про-співпрацю-з-Департаментом-освіти-та-науки-Івано-Франківської-міської-ради.pdf>

- Угода про проведення практики між ДП України Міжнародний дитячий центр Артек (№7с/17 від 01 березня 2017р.);

Також базою проходження практики є структурний підрозділ університету спортивно-оздоровчий комплекс "Смерічка".

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Закон України «Про залучення роботодавців до підготовки та перепідготовки кадрів, освітніх і наукових процесів» та Статут Університету є основними нормативними документами, відповідно до яких відбувається співпраця з роботодавцями в освітньому процесі. У пункті 13 Статуту зазначено, що «...залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відбувається в основному при забезпеченні практичної підготовки студентів, а саме під час проходження виробничої практики, підготовки магістерської роботи, та атестації.» Під час проходження педагогічної практики в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах освіти та культури а також науково-педагогічної практики в коледжах, гімназіях, училищах, ВНЗ та при підготовці магістерської роботи роботодавці залучені до реалізації освітньої програми.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Професійний розвиток викладачів регламентується «Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (зі змінами і доповненнями наказ ректора № 275 від «05» липня 2016 р.)». Основними формами діяльності є стажування або підвищення кваліфікації викладачів. ЗВО сприяє участі викладачів у міжнародних, всеукраїнських та регіональних заходах, де здійснюється обмін фаховою інформацією та досвідом. До такої співпраці залучені: у межах України – ЛНУ ім. І. Франка, ЧНУ імені Ю. Федьковича. ЗВО має можливість направляти науково-педагогічних працівників на короткотермінове стажування в республіку Польщу від національного агентства академічних обмінів (польська аббревіатура NAWA), до Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща) та інших університетів. З 2019 році ЗВО успішно втілює проект міжнародної співпраці між університетами Collegium Carpathicum спільно зі Студіумом східноєвропейських досліджень Варшавського університету. Це дає можливість проведення англійських лекцій для студентів партнерських університетів на тему Єврокарпатського регіону, а саме кожен університет направляє до партнерського закладу по 2 викладачі на кожен семестр, кожен з яких прочитає по 3 лекції для широкої аудиторії. Символічною штаб-квартирою Collegium Carpathicum стала Обсерваторія на г. Піп Іван, яка належить Прикарпатському національному університету імені Василя Стефаника.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

В межах ЗВО діє система матеріального заохочення викладачів. Дана взаємодія реалізується у

колективному договорі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 29.12.2015 р., у Положенні про заохочувальні відзнаки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Наказ ректора № 140 від 27.04.2016 р.) та Статуті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://ppor.pnu.edu.ua/колективний-договір/>). Фондами університету передбачені кошти на видатки преміювання, стимулювання творчої праці й педагогічного новаторства. Зокрема, відповідно до п. 3.2.37 Статуту встановлюються власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу, а саме надбавки, доплати, премії та інші умови матеріального стимулювання. Інші форми заохочення містяться у пунктах 3.2.59, 3.2.63 Статуту. Викладачам, які мають публікації у Scopus та Web of Science, ЗВО преміює авторський колектив відповідно до «Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science» № 703 від 31.10.1918 року (<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Для досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання створені достатні фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення. Це наукова бібліотека університету, науково-методична бібліотека факультету; науково-методична бібліотека кафедри; технічне обладнання в аудиторіях факультету та на кафедрі, сучасні технічні засоби для проведення аудиторних занять, наукових студентських конференцій, презентацій наукових робіт. У бібліотеці діє програма «хрестоматія з дисципліни», зі списками статей та уривків з наукових видань, призначених для вивчення студентами на практичних заняттях та для самостійної роботи: див. <http://lib.pnu.edu.ua/elibraryres.php?a=хрестоматія&nom=2>. Фонд бібліотеки кафедри налічує понад 500 примірників, книги країнознавчого характеру, словники та актуальні періодичні видання. Кафедра використовує власну бібліотеку, 4 мультимедійних аудиторії, 3 спеціалізовані лабораторії, 5 спеціалізованих фізичних лабораторій. 2 спеціалізовані лабораторії методики викладання природничих наук, 3 спеціалізованих біологічних лабораторії, 3 спеціалізованих кабінети біології, 5 комп'ютерних лабораторій.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

У ЗВО створені безпечні умови навчання, студенти забезпечені навчальними аудиторіями, технічними засобами, літературою, наявні медичний пункт, профілакторій, їдальні та кафе. Студентам ОП надається консультативна допомога при плануванні та виконанні наукових робіт, самостійної роботи, участі у конференціях. Для студентів організована здача семестрових екзаменів та заліків у формі комп'ютерного тестування (Наказ №329 від 29.05.2018 Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій). Створено можливості для фізичного та особистісного розвитку студентів, спортивна та соціальна інфраструктура, служба психолого-соціальної підтримки. До послуг студентів створено студентський путівник (<https://kgip.pnu.edu.ua/2019/10/29/студенський-путівник/>) Здобувачі мають можливість навчання за індивідуальним графіком (Наказ №70 від 04.02.2019 р Про організацію контролю якості знань студентів, які навчаються за індивідуальним графіком). Організації навчального процесу для таких студентів сприяє Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cee.pnu.edu.ua/документи/>).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Відповідно до вимог статті 18 Закону України «Про охорону праці», «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» двічі на рік проводиться вступний і повторний інструктаж зі студентами з відповідним записом в академічному журналі з метою посилення контролю за збереженням життя і здоров'я учасників навчально-виховного процесу, здійснення заходів цивільного захисту, попередження надзвичайних ситуацій в ЗВО, а також дотримання правил пожежної безпеки, електробезпеки, охорони здоров'я, поведження з незнайомими предметами та людьми. Документом, що регламентує даний вид діяльності є «Положення про порядок проведення навчання/перевірки знань з питань охорони праці у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Активну діяльність з питань забезпечення безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я) здійснює Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи. Питання про протидію булінгу розглянуто на засіданні кафедри 13.01.2020 (протокол 6). Інформація була донесена академнаставниками до відома студентів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Студент отримує організаційну, інформаційну та консультативну підтримку через посередництво кафедр, які забезпечують навчальний процес, деканату, а також офіційних сайтів факультету <https://fnp.pnu.edu.ua/>, сайту кафедри географії та природознавства (<https://kgip.pnu.edu.ua/>), також існує гаряча лінія із Ректором ЗВО через електронну скриньку: rector@pnu.edu.ua. Підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через надання матеріальної допомоги та стипендій, у тому числі соціальних. Згідно з Постановою КМУ від 28 грудня 2016 року №1045, а також «Правил призначення і виплати академічних і соціальних стипендій у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» студенти бюджетної форми навчання, які не отримують академічної стипендії, мають право на отримання соціальної стипендії, що успішно реалізовується в рамках Факультету природничих наук. Створено систему підтримки студентів у працевлаштуванні та сприянні кар'єрному старту через взаємодію з стейкхолдерами. Запроваджено тематичне щорічне опитування студентів для встановлення (і наступного вирішення) проблем адаптації, організаційного забезпечення, взаємодії з викладацьким складом та адміністрацією, недосконалості/недостатності ресурсів університету для забезпечення навчання, самостійної роботи, задоволення соціальнокультурних потреб (Результати опитування обговорені на засіданні кафедри географії та природознавства, протокол 5 від 24.12.2019р.). Водночас університеті проводиться переорієнтування роботи інституту кураторів, з акцентом на виконання функції тьюторів; запроваджено обов'язкові семінари для науково-педагогічних працівників, на яких покладаються функції кураторів; розроблено (за аналогією з програмами «Peer mentoring» і «Peer Assisted Study Scheme», які функціонують в університетах ЄС) програму залучення студентів старших курсів до надання допомоги студентам 1-го і 2-го курсів як у зв'язку з адаптацією і соціалізацією новачків до умов навчання в Університеті, (студентський путівник https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf) , так і в опануванні ними складних для сприйняття курсів.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

У пункті 3.4.3 Статуту ЗВО, який розміщений на офіційній сторінці ЗВО, чітко вказано, що університет зобов'язаний створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особам з особливими освітніми потребами. Приміщення університету пристосовані до задоволення потреб осіб із обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп, також в університеті розроблений план-графік пристосування приміщень для таких категорій осіб, розрахований на повну реалізацію до 2020 року.

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/04/dostupnist_dlya_malomobilnych_group_2018-1.pdf

Корпус університету, за адресою Галицька, 201Д, має під'їзду доріжку, а також навчальну аудиторію на першому поверсі, для студентів з особливими потребами.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

У своїй діяльності ЗВО дотримується принципів ґендерної рівності щодо прав і можливостей студентів та співробітників, відсутнє пряме або непряме обмеження прав залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, ґендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я. Відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII та на виконання наказів ректора «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі» від 07 березня 2019 р. № 155, «Про створення комісії» від 07 березня 2019 р. №154 були розроблені та запроваджені змістовні алгоритми превентивно-просвітницької та методично-настановчої діяльності в академічних групах з професорсько-викладацьким складом та заступниками з виховної роботи усіх структурних підрозділів ЗВО. Діяльність університету з питань запобігання та виявлення корупції здійснюється на основі чинного законодавства України, що регулює правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правил щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. У ЗВО призначено уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції в університеті – Костелей Юрій Іванович – провідний фахівець ректорату з питань запобігання та виявлення корупції. Про порушення можна повідомити, надіславши листа на електронну скриньку rector@pnu.edu.ua або зателефонувавши за телефоном довіри (0342-59-60-24). Згідно з «Кодексом честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Положення про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм (схвалене вченою радою 25.06.2019 року протокол №6 та введене в дію наказом ректора №559 від 02.09.2019 року <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/Положення-групи-проектні-забезпечення.pdf>)

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

ОП 014.07 Середня освіта (географія) розроблена проектною групою в складі: Гілецький Йосип Романович (доцент кафедри географії та природознавства, кандидат педагогічних наук); Гуцуляк Василь Миколайович (професор кафедри географії та природознавства, доктор географічних наук); Закутинська Ірина Іванівна (доцент кафедри географії та природознавства, кандидат географічних наук). Під час впровадження ОП в освітній процес виникла необхідність її коригування з метою підвищення ефективності навчального процесу, зокрема було змінено склад проектною групи і групи забезпечення. Стандарту вищої освіти зі спеціальності Середня освіта (Географія) станом на 30 серпня 2016 р. не було.

Перегляд ОП відбувається за результатами постійного моніторингу ринку праці і зворотного зв'язку з академічною спільнотою, студентами і роботодавцями

Перегляд ОП здійснено у червні 2019 року на засіданні кафедри географії та природознавства був здійснений з метою врахування введення в дію нових навчальних програм в загальноосвітній школі, які кардинально змінили структуру і зміст загальної географічної освіти.

Було рекомендовано змінити структуру тем у курсах «Географія світового господарства», «Політична географія», «Соціально-економічна географія України».

Критерії, за якими відбувався перегляд ОП, формувалися як результат зворотного зв'язку студентами і роботодавцями, а також внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. Перелік компонентів освітньої програми не змінювався.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Під час участі викладачів кафедри у роботі обласних, районних (міських) семінарів керівників методичних об'єднань учителів географії, учасників ознайомлюють з оновленим змістом ОП, вивчають їх зауваження та пропозиції. Керівники методоб'єднань доводять цю інформацію до директорів шкіл, про що згадують в своїх відгуках керівники навчальних закладів. <https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2020/02/ВІДГУКИ-01407.pdf>

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Представники студентства входять до складу вченої ради університету, через яку мають можливість впливати на всі рішення в університеті

<https://pnu.edu.ua/склад-вченої-ради/>

Положення про Вчену раду (схвалено вченою радою 27.01.2015 року протокол № 1 та введене в дію наказом ректора 27.01.2015 року № 33)

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Під час участі викладачів кафедри у роботі обласних, районних (міських) семінарів керівників методичних об'єднань учителів географії, учасників ознайомлюють з оновленим змістом ОП, вивчають їх зауваження та пропозиції. Керівники методоб'єднань доводять цю інформацію до директорів шкіл, про що згадують в своїх відгуках керівники навчальних закладів. <https://kgip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/73/2020/02/ВІДГУКИ-01407.pdf>

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Випуску за даною освітньою програмою ще не було.

Випускники після завершення навчання, зазвичай, проводять щорічно зустрічі з однокурсниками та

викладачами кафедри, де планується отримувати інформацію про працевлаштування. Викладачі, які проводять заняття на курсах учителів географії при ІППО, працюють в журі обласних олімпіад також мають доручення кафедри збирати інформацію про випускників, які працюють в школах області.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

За результатами систематичних внутрішніх аудитів недоліків не виявлено.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Освітня програма акредитується вперше.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

В університеті запроваджено оцінювання якості викладання предмету очима студентів, яке здійснюється після завершення сесії з кожного предмету на сайті Центру дистанційного навчання та моніторингу освітніх послуг (<https://сееq.pnu.edu.ua/>). Процедури внутрішнього забезпечення якості ОП та залучення до них учасників академічної спільноти розкриті підтверджуються наступними документами:

Наказ № 584 від 06.10.2017 р. Про заходи щодо підготовки до акредитації університету
Додаток до наказу № 584 від 06.10.2017 р. Про заходи щодо підготовки до акредитації університету
Наказ ректора про Про заходи щодо внутрішнього аудиту системи якості освіти в університеті від 27.11.2019 року № 802 зі змінами від 17.12.2019 року № 874.
Наказ про постійні діючі комісії вченої ради
https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Nakaz_komisii_vchenoi_rady.pdf

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти відображений схематично
<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html>

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Документи ЗВО, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу (<https://pnu.edu.ua/документи>): Статут ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", Положення про принципи діяльності навчально-наукових підрозділів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про винагороди студентам, Положення про підготовче відділення для іноземних громадян, Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника", Положення про порядок присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників, Перелік пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і розробок ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2016-2020 роки, Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу. Всі нормативні документи оприлюднені на сайті університету.
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<https://kgip.pnu.edu.ua>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Беручи до уваги високі вимоги до професійного та інтелектуального розвитку професіоналів, високу динаміку сучасного ринку праці, необхідність орієнтації бакалаврів на його конкретні сегменти, можна виокремити наступні сильні сторони ОП:

- відповідність ОП стратегічним цілям університету, регіональному контексту та вимогам інноваційних напрямків розвитку освіти;
- міждисциплінарна та багатoproфільна підготовка фахівців-вчителів з природничих наук та її студентоцентрична зорієнтованість.
- поєднання наукової, дослідницької та практичної складових ОП;
- залучення заінтересованих сторін (стейкхолдерів) до розробки, впровадження та перегляду ОП;
- забезпечення участі в освітньому процесі фахівців освітніх і наукових закладів України, роботодавців та безпосередня участь фахівців-практиків та роботодавців у навчальному процесі;
- поєднання різноманітних форм організації та контролю навчального процесу здобувачів при формуванні їх індивідуальної траєкторії.

У забезпеченні ефективності професійної підготовки студента важливу роль відіграє створення позитивного емоційно сприятливого освітнього середовища, застосування різноманітних форм і методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, залучення їх до роботи в групах і координація основи професійної підготовки відповідно до їхніх індивідуальних особливостей, рівня особистісного розвитку, підготовка до науково-пошукової діяльності.

Кафедра географії та природознавства реалізує домовленість про взаємну допомогу в процесі навчання студентів між Поморською Академією (м. Слупськ, Польща) і ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». У рамках домовленості відбувається семестровий обмін студентами з навчальною метою.

У ОП також враховано побажання стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти щодо формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: здатність створювати розвивальне освітнє середовище для організації навчального процесу з природничих дисциплін у закладах загальної середньої та вищої освіти, уміння адаптовуватися до змінних умов професійного середовища шляхом самоосвітньої діяльності та рефлексії особистісних надбань, здатність застосовувати програмні засоби і мультимедіа з географії, здатність до самостійної пізнавальної діяльності з прирощенням знань, умінь і навичок у пізнанні природничих наук, в галузі експериментування при проведенні наукового дослідження з природничих наук.

Виявлено, що слабкою стороною ОП є недостатня відповідність обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів новому змісту програм для загальноосвітніх навчальних закладів, які передбачають вивчення нового курсу «Географія» в 11 класі. Проте робота професорсько-викладацького складу кафедри зорієнтована на виправлення цієї невідповідності.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Перспективи на 3 роки: розширення академічної мобільності викладачів і студентів в рамках існуючих програм міжнародних обмінів; реалізація програми подвійних дипломів, запровадження навчання окремих освітніх компонентів іноземною мовою, засвоєння передових освітніх європейських практик, їхня адаптація для внесення у структуру ОП, наприклад, країнознавчі наукові екскурсії Україною. ОП у перспективі має бути орієнтована на забезпечення участі здобувачів освіти у міжнародних та всеукраїнських грантових програмах, залучення партнерів до співпраці для проходження практики, проведення програм стажування. Важливим є активне рекламування Університету перед зовнішньою цільовою аудиторією (переважно абітурієнти та їхні батьки). Перспективним є більш активне співробітництво з ОТГ і участь у їх розвитку через запровадження освітніх проектів в галузі географії, охорони природи, рекреації і туризму, та інші види просвітницької діяльності. Університет і студентська молодь повинні стати основою для розвитку громад, тісного співробітництва з міськими та обласними радами, закладами освіти. Саме тому між ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і Департаментом освіти міста Івано-Франківська, Університетами Республіки Польща та новоствореними ОТГ підписано низку договорів про співпрацю. Перспективною є подача заявок на участь у програмі Еразмус+КА1 щодо реалізації кредитної мобільності на базі Лодзького університету (Польща). У перспективі слід зосередити увагу на розробці нових моделей навчання студентів щодо професійної підготовки вчителів географії, зокрема на STEM-освіті, технологіях дистанційного навчання; глибші інтеграції у загальноєвропейський освітній процес.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною. Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Цепенда Ігор Євгенович

Дата: 12.02.2020 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо кому пот спеці матер техн та інформ забези нав відомо нь
		Назва файла	MD5- хеш файла	
Курсова робота з дисципліни спеціалізації	курсоро робота (проект)	<i>O31_Курсова_робота_з_дисциплін_спеціалізації.doc</i>	ylZTnN9PreRK7+vJGxcKvedz0ajVSi4fs7QldlN5xNg=	
Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	курсоро робота (проект)	<i>O30_Курсова_робота_з_психолого-педагогічних_дисциплін.doc</i>	N5vbrfMkQnuTTEH1pSPLKCsG6ghbEEFB9/ldjpMHE7I=	
Курсова робота з ландшафтознавства	курсоро робота (проект)	<i>O29_Курсова_робота_з_ландшафтознавства.doc</i>	fVsPC3PCq3Hlb/sPpwfm9E4TjplLXWSc0jC01eodygl=	
Літня педагогічна практика	практика	<i>O28_Літня_педагогічна_практика.doc</i>	SZ+T4N+PET/QL9MPtufRxsB83O456bSWIix/sNlIk2k=	
Навчально-ознайомлювальна практика в закладах середньої освіти	практика	<i>O27_Навчал_но-ознайомлювал_на_практика_в_ЗСО.doc</i>	QTWvBbbk1bnhclB2ZYXkn2KSueLJfCtEK0ipG1v6+c=	
Сучасні освітні технології	навчальна дисципліна	<i>O26_Сучасні_освітні_технології.doc</i>	B5dDjm/XUhTEMegotWilHiv84oClexcRtQwPYdcvZ3Y=	Мульти обладн.
Палеогеографія	навчальна дисципліна	<i>O25_Палеогеографія.docx</i>	FmLI5KUg5TQ69Vev8pHf64fPpO7/1/ZKQhwAnq9caQI=	Мульти обладн.
Фізична географія материків і океанів	навчальна дисципліна	<i>O24_Фізична_географія_материків_і_океанів.docx</i>	eyo4jCQbmRV2279jZIEBri5EASn8zSDgibBgYUCPs=	Мульти обладн.
Педагогіка	навчальна дисципліна	<i>O23_Педагогіка.doc</i>	QNvh0KH7nrmevhyL6EYv81Q2jxm99D1Jrto3kCpMSM=	Мульти обладн.
Психологія	навчальна дисципліна	<i>Силабус_Психологія_СОГ.pdf</i>	CBVrntQdxITNrd0HuLw86a9Gsk+0QA7OhSNNxZ//P+U=	Мульти обладн.
Інформатика та географічні інформаційні системи і технології	навчальна дисципліна	<i>O21_Інформатика_та_географічні_інформаційні_системи_і_технології.doc</i>	Qn3cpSnmh25T51R5NpdzhSeThZr1vr2/UFbQB+tA9g=	Мульти обладн. комп'ютерні клас
Геологія	навчальна дисципліна	<i>O20_Геологія.docx</i>	g45X3PrV877eTU85s/MDT+v5jb7rVTPVIn2aFzqrGHA=	Мульти обладн. колекція мінерал. компле. геологіч. карт, гід. компас
Вища математика з основами математичної статистики	навчальна дисципліна	<i>O19_Вища_матем_з_осн_матем_статистики.doc</i>	u6CZZh/Vk3ALo9PBD791esZWYhUYPTIYcOG/1oIH14=	Мульти обладн.
Ландшафтознавство	навчальна дисципліна	<i>O18_Ландшафтознавство.docx</i>	+v6KSi2X4cDE2w3tKmyP6CTVQ7ZIHdlqqstGdQ8ZfGY=	Мульти обладн. карти, і
Основи суспільної географії	навчальна дисципліна	<i>O17_Основи_суспіл_ної_географії.doc</i>	heIWrh0YMPDEUA9MLEN+Yo8UZrGVQByQ23E9XFchVZ4=	Мульти обладн.
Регіональна суспільна географія світу	навчальна дисципліна	<i>O16_Регіонал_на_суспіл_на_географія_світу.docx</i>	WnG/IL1PndALqAnGkEWhfhyWmOdsevtqWfvultJMUo=	Мульти обладн.
Іноземна мова (перша)	навчальна дисципліна	<i>O15_Іноземна_мова_(перша).doc</i>	EaFRstD73j9Hs5eMY8KYT2xI+1d5OQ/XxvVzmd7PI0=	Мульти обладн.
Історія України	навчальна дисципліна	<i>O1_Історія_України.docx</i>	QfxXk9eejr2gdE7OsEfjyI44QerylvThoZoWjfbU04Q=	Мульти обладн.
Українська мова (за професійним спрямуванням)	навчальна дисципліна	<i>O2_Українс_ка_мова_професійн.doc</i>	yfil55LbI1TokEkazdgQnEhBwL8cQb93yrqlBovAcsg=	Мульти обладн.
Історія української культури	навчальна дисципліна	<i>O3_Історія_українс_кої_кул_тури.doc</i>	uIUBgY2BTm8/AbT7M20SllKvyfMKpMsCmU9Wkhi6g=	Мульти обладн.
Філософія	навчальна дисципліна	<i>O4_Філософія.doc</i>	Fgl129jhBB7f5vDrAXG2C8NEPa2xYXb8SSQpQGNhzyE=	Мульти обладн.
Фізична культура	навчальна дисципліна	<i>O5_Фізична_кул_тура.docx</i>	XjIODjkgxwzj8PClybWqjmMeAckQc1NjVRJ1XvfcG/A=	Мульти обладн. спортив. споряд.
Метеорологія і кліматологія	навчальна дисципліна	<i>O6_Метеорологія_і_кліматол.docx</i>	TeLF7uP8TFMjEhfkNjIdGxb6kNVUZmT1Q6zfhjYykjE=	Мульти обладн. компле. атласів.
Виробнича цільова педагогічна практика в школі	практика	<i>O32_Виробнича_ціл_ова_педагогічна_практика_в_школі.doc</i>	UNyrhWkjGslinq7q0YNWJtmOv2UX9QNoIva0V3ix1o0=	
Картографія з основами топографії	навчальна дисципліна	<i>O7_Картографія_з_основами_топографії.doc</i>	iE+rt+Zs6isYKnXXC3ffZ1tzgXe6MXul6mvP1fa96w4=	Мульти обладн. теодоліт, нівеліри, нівеліри, компас, топограф. карт, ГФ, навігатор
Фізика з основами геофізики	навчальна дисципліна	<i>O9_Фізика_з_осн_геофізики.docx</i>	JbcDj6i8in6sdyLElit95E2vp1gqhTEYJtRUKX3Oujo=	Мульти обладн. Фізичне

					лабора:
Хімія з основами геохімії	навчальна дисципліна	<i>O10_Хімія_з_осн_геохімії.doc</i>	dWyqaeSPqRHpjCS1ka6YTz5oqVbfyrimBdIWnShNmW=		Мультиобладн. хімічна лабора:
Біогеографія	навчальна дисципліна	<i>O11_Біогеографія.docx</i>	LOwPCqGgw831LasGLdCP8t4qDgreZcbm2h3leQ4FSps=		Мультиобладн. компле. атласів,
Загальне землезнавство	навчальна дисципліна	<i>O12_Загал_не_землезнавство.docx</i>	x+0jAkkG0G7Jknkr1bfAG6xHOuYN8S5zROsY+peaeNg=		Мультиобладн. компле. атласів,
Методика викладання географії	навчальна дисципліна	<i>O13_Методика_викладання_географії.doc</i>	YEbc8m95qi44xz0LVsMYppuLvxcXETVnybiXfVXO8U=		Мультиобладн. підручч атласи
Іноземна мова (англійська)	навчальна дисципліна	<i>O14_Іноземна_мова_(англійс_ка).doc</i>	+/nuLcJ07jRCvlnWbv5V7fAuD3MDEZX74ZWx8/cyHU=		Мультиобладн.
Загальна гідрологія з основами океанології	навчальна дисципліна	<i>O8_Загал_на_гідрологія_з_осн_океанол.docx</i>	T0JHyiQn8dk7NkNOiehUI6vBjFoH2h0qLmwluD1ZBq8=		Мультиобладн. компле. атласів,
Атестація	підсумкова атестація	<i>O33_Атестація.doc</i>	vJIW8gj1vtWIPx04Tsoo29Ad5rNiMI1JDoFXxXwyWDE=		

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
79913	Белова Наталія Володимирівна	Викладач				Фізична географія материків і океанів	Кандидат географічних наук, . Публікації: 1. Белова Н. В. Збереження природно-ресурсного потенціалу Передкарпаття: соціально-педагогічний аспект / Н. В. Белова // Гірська школа Українських Карпат: наукове фахове видання. – Івано-Франківськ, 2017. – № 16. – 200 с. – С. 114-118. 2. Белова Н. В. Законодавчо-нормативна база охорони природних ресурсів місцевого значення та ступінь її використання в Івано-Франківській області / Н. В. Белова // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів їх вирішення (м. Херсон, 5-6 жовтня 2017 р.). – Херсон: ПРОМО, 2017. – С. 278-283.
146223	Кіндратюк Богдан Дмитрович	професор				Педагогіка	Кандидат педагогічних наук, доктор мистецтвознавства Публікації: Кіндратюк Б. Опанування першоосновами української музичної культури як умова формування професійної компетентності майбутніх педагогів // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття : матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., 16-17 жовт. 2014 р. / МОН України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; заг. ред. В.О. Огнев'юка ; / редкол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоруза, К.Ю. Бацак та ін. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. С. 598-607.
141399	Сав'юк Мирослав Іванович	Доцент				Загальне землезнавство	Кандидат геолого-мінералогічних наук, тема дисертації «Палеотектонічний і літофациальний аналіз палеогенових відкладів північно-західної частини

							Бориславсько-Покутської зони Передкарпатського прогину в зв'язку з їх нафтогазоносністю» Тема стажування «Динаміка сучасних морфодинамічних процесів та їх вивчення на заняттях з геоморфології». Дата видачі – 10.01.2020 р. Публікації: Сав'юк М.І. Основи природознавства: землезнавство. Навчально-методичний посібник / Т.М. Васютина, Г.П. Сав'юк, М.І. Сав'юк. – вид.4-е переробл. і доп. – Івано-Франківськ: НАІР, 2017. – 144с.
36406	Кланічка Юрій Володимирович	Доцент				Інформатика та географічні інформаційні системи і технології	Кандидат фізико-математичних наук. Стажування: Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра програмування, тема: «Підвищення науково-методичного рівня викладання на спеціальності "Середня освіта (Інформатика)"
132025	Сливка Роман Радославович	Доцент				Регіональна суспільна географія світу	Кандидат географічних наук, навчання в докторантурі Львівського національного університету імені Івана Франка у 2014-2018 рр. Тема дисертаційного дослідження: "Територіально-політичні конфлікти: генеза, закономірності поширення і врегулювання". Публікації: 1. Сливка Р. Борьба за ресурсы как фактор территориально-политических конфликтов: эволюция представлен / Р. Сливка // Магілёўскі Мерыдыя: нататкі магілёўскага аддзела Беларускага геаграфічнага таварыства. – 2015. – №1. – С. 71–76. 2. Сливка Р. Поширення, інтенсивність та тривалість територіально-політичних конфліктів у світі / Р.Сливка // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – Вип. 775-776: Географія. – с. 240-248. 3. Slyvka R. Vulnerability of Central Asian States to risk of territorial and political conflicts appearance / R.Slyvka // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Географія. – 2017. – Випуск 4 (69). – С.151-156.
147424	Кашуба Григорій Іванович	Викладач				Вища математика з основами математичної статистики	Стажування: Івано-Франківський національний університет нафти і газу, кафедра вищої математики, тема: «Використання інформаційно-комунікативних технологій під час викладання вищої математики у вищій школі», довідка №46-35-120 від 05.12.2019 р. Публікації: Кашуба Г. І. Методичні вказівки і контрольні

							завдання з вищої математики з основами математичної статистики для студентів спеціальності «Географія» (Електронний ресурс) (2018).
318473	Закутинська Ірина Іванівна	Доцент				Основи суспільної географії	Кандидат географічних наук. Тема дисертації: «Субурбанізація в приміській зоні Івано-Франківська» Стажування: Львівський національний університет ім. Івана Франка, кафедра географії України на тему: «Просторові особливості субурбанізаційних процесів та їх вивчення на уроках географії в закладах середньої освіти». Довідка від 08.11.2019 р.
18800	Титунь Оксана Леонідівна	Доцент				Іноземна мова (англійська)	Кандидат педагогічних наук, English for Students of Geography / Англійська для студентів географів. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Географія, біологія та туризм» (ОКР – «Бакалаври»). Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника від 28 жовтня 2015 року, протокол №1. Калущ: Петраш К.Т. – 2015.
59358	Лотоцька Мирослава Петрівна	старший викладач				Методика викладання географії	Стажування: Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра України, 15.02.2016-15.03.2016. Публікації: Лотоцька М.П. Методика викладання географії. Навчально-методичний посібник/ М.П. Лотоцька. - Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. - 82 с. Гілецький Й. Р., Лотоцька М.П. Алгоритм характеристики суспільно-географічного комплексу. /Й. Р. Гілецький, М. П. Лотоцька. Рекреаційно-туристичний потенціал регіонів України : сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Луцьк, 15-16 травня 2018 р.) — Луцьк, 2018. - С. 11-13. Стаж педагогічної роботи 25 років.
14389	Когутяк Надія Михайлівна	Доцент				Психологія	Кандидат психологічних наук, спеціальність: Педагогічна та вікова психологія. "Всеукраїнська психодіагностична асоціація". Сертифікат № АА-0040 "Діагностика розладів аутичного спектру за методиками ADOS 2, ADI-R, CASD, SQO" (11-13 листопада 2017 р, 24 год.). Отримала необхідний досвід для проведення та інтерпретації згідно професійної кваліфікації "В". З. Treatment and Research Institute for Autism Spectrum

							Disorders"Vanderbilt Kannedy Center" Certificate of Completion "Screening Tool for Autism in Toddlers and Young Children (STAT™)" Certification ID: kogutiak10/2018 (USA) 4. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». "Trening for academic staff of the PNU: implementation of best European practices in educational process" (MoPED project) Сертифікат: 586098-ERP-1-2017-1-UA-ERPKA2-CBHE-JP. (м. Івано-Франківськ, 29-31.05.2019 р.).
33637	Луцась Анна Віталіївна	Доцент				Хімія з основами геохімії	Кандидат хімічних наук, спеціальність (02.00.21) Хімія твердого тіла. Стажування: Науково-дослідний інститут транспорту газу ПАТ «Укртрансгаз» на тему: «Сучасні методи розв'язання екологічних проблем газотранспортних підприємств України», довідка №25 від 25/02
141915	Міщук Андрій Іванович	Доцент				Історія України	Кандидат історичних наук, спеціальність Історія України. Підвищення кваліфікації 15.02.-22.03.2017 р. Відділ історії України XIX – початку XX ст. Інституту історії України НАН України. Довідка № 123/259 від 22.03.2017р
178173	Іванишин Наталія Ярославівна	Доцент				Українська мова (за професійним спрямуванням)	Кандидат філологічних наук, спеціальність українська мова. Стажування на кафедрі української мови та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, тема "Лінгвостилістичні параметри художнього тексту".
19388	Новосад Марія Гнатівна	Доцент				Історія української культури	Кандидат мистецтвознавства, Тема стажування: «Удосконалення нових форм дистанційного навчання на платформі EduPro та Prometheus з культурології та історії української культури та релігієзнавства». 22.01. по 22.02.2018 р.
11264	Терешкун Оксана Федорівна	Доцент				Філософія	Кандидат політичних наук, спеціальність (23.00.01) Теорія та історія політичної науки; Навчально-методичний посібник: 1. Терешкун О. Ф. Філософія: збірник тестових завдань / І. М. Гоян, О. Ф. Терешкун. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. – 124 с.
92295	Атаманюк Ярослава Дмитрівна	Доцент				Біогеографія	Кандидат географічних наук. Публікації: Атаманюк Я.Д. Біогеографія: навчально-методичний посібник /Я.Д. Атаманюк – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. – 96 с. Стажування: Поморська Академія (м. Слупськ, Республіка Польща, тема: «Методика регіональних досліджень».

44747	Фоменко Наталія Володимирівна	Доцент				Метеорологія і кліматологія	Кандидат географічних наук; Публікації: Фоменко Н.В. Вітроенергетичні установки як альтернатива використання нафтогазових ресурсів. // щоквартальний науково-технічний журнал ІФНТУНГ Нафтогазова енергетика. – 2010. – Вип. 2 (13). – С. 93-96. Фоменко Н.В. Моніторинг ґрунтових вод урбоєкосистем як основа раціонального використання водних ресурсів міських територій (на прикладі міста Івано-Франківська) // Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – Вип. 25.4 с. 104-109. Фоменко Н.В. Гідрологія з основами океанології. Методичні вказівки до виконання практичних робіт та для самостійної роботи студентів. – Івано-Франківськ, 2017. – 54 с.
70144	Гілецький Йосип Романович	Доцент				Картографія з основами топографії	Кандидат педагогічних наук, 13.00.02 – теорія і методика навчання географії. Тема дисертації: “Дидактичні основи розробки змісту шкільного курсу “Географія України”. Публікації: 1. Гілецький Й.Р. Географічні задачі та їх розв’язування. / Й. Р. Гілецький – Вид. 3-тє, виправл. – Тернопіль: Мандрівець, 2018. – 136 с. 2. Гілецький Й. Р. Методологія та практика формування змісту загальної географічної освіти. /Й. Р. Гілецький. Географія та основи економіки в школі. – 2018. – № 3. – С. 12-17.
232031	Рачій Богдан Іванович	Професор				Фізика з основами геофізики	Доктор фізико-математичних наук, спеціальність (01.04.18) Фізика і хімія поверхні. Публікації: 1.Рачій Б. І. Отримання та фізико-хімічні властивості нанопористого вуглецю для електрохімічних систем накопичення заряду [: дис. ....д-ра фіз.- мат. наук: спец. 01.04.18 "Фізика і хімія поверхні" / Б. І. Рачій. – ІваноФранківськ, 2016. – 307 с. 2. Питомі характеристики суперконденсаторів, сформованих на основі високопористого вуглецю, з використанням водних розчинів сульфатів Li, Na і K / І. М. Будзуляк, Б. І. Рачій, Р. П. Лісовський // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Фізика. Функціональні матеріали. – 2014. – № 3. – С. 43-50.
196013	Файчак Роман Іванович	завідувач кафедрою				Фізична культура	Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, тема «Корекція екзаменаційного стресу у ліцеїстів, засобами фізичної

господарства, розв'язання суспільно-географічних проблем і ситуацій.	пошуковий (дослідницький), (Розповідь, лекції, консультації, письмові і усні перевірки самостійної роботи студентів, лабораторні заняття, бесіда, дискусія, діалог, індивідуальний/груповий проект, презентація, ділова/рольова симуляційна гра)	контрольні роботи, реферати, самоконтроль та взаємоперевірка); лабораторнопрактичний контроль; тестовий контроль
Здатність критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі.	інформаційно-рецептивний (словесні, наочні), репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), пошуковий (дослідницький), (Розповідь, лекції, консультації, письмові і усні перевірки самостійної роботи студентів, лабораторні заняття, бесіда, дискусія, діалог, індивідуальний/груповий проект, презентація, ділова/рольова симуляційна гра)	усний контроль і самоконтроль; письмовий контроль (звіти до лабораторних робіт, самостійні роботи, контрольні роботи, реферати, самоконтроль та взаємоперевірка); лабораторнопрактичний контроль; тестовий контроль